

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/113/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7712215670
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Kunay
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7712215670.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, zastúpeného: Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: XX XXX XXX, za ktorého ako konateľ koná doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu škody, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce zo dňa 27.10.2014, č.k. 16C/176/2012-36 takto

rozhodol:

Zrušuje uznesenie a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa konanie zastavil a vyslovil, že po právoplatnosti uznesenia postúpi vec na konanie Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky.

Rozhodol tak o peňažnom nároku žalobcu titulom náhrady škody z dôvodu nesprávneho úradného postupu, uplatneným návrhom na začatie konania (zo dňa 27.9.2012 - poznámka odvolacieho súdu).

Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že žalobca v čase od 23.4.2012 podal písomné podania, ktorými požiadal Ministerstvo spravodlivosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vo veciach, v ktorých po 25.9.2012 podal žaloby proti žalovanej na Okresný súd Michalovce (išlo o veľký počet žalôb). Súd však dospel k záveru, že žalobca nedoručil žalovanému také podanie, ktoré by spĺňalo všetky náležitosti, žiadosti o náhradu škody podľa § 15,16 a 17 zák. č. 514/2003 Z. z. účinného do 31.12.2012 predtým, než podal žaloby na súd. Keďže do 31.12.2012 žalobca nepodal u žalovaného žiadosť o náhradu škody so všetkými potrebnými náležitosťami, nebolo možné sa touto žiadosťou kvalifikovane zaoberať, nedošlo z tohto dôvodu ani k predbežnému prerokovaniu nároku a preto nemohlo mu vzniknúť ani právo uplatniť do 31.12.2012 nárok na náhradu škody na súde. Stotožnil sa s argumentáciou žalovanej, že ide o predčasne podaný návrh, dokonca podaný v čase, keď bol žalobca vyzvaný na doplnenie žiadosti. Keďže k predbežnému prerokovaniu nároku žalobcu vôbec nedošlo, nie je splnená ani zákonná podmienka podľa § 16 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. účinného od 31.12.2012 a to že príslušný orgán neuspokojil nárok na náhradu škody a preto súd prvého stupňa považoval podanú žalobu za žiadosť o predbežné prerokovanie nároku žalobcu na náhradu škody.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. V odvolaní uviedol, že sú dané odvolacie dôvody uvedené v ust. § 205 ods. 2 O.s.p.. V odvolaní uviedol, že za nesprávne považuje skutkové tvrdenie súdu prvého stupňa, že pred podaním návrhu nepodal na príslušnom orgáne žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú si uplatnil v tomto konaní. Žalobca uviedol, že na Ministerstve spravodlivosti si podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku o náhradu škody. Uvedenú skutočnosť súdu preukázal tým, že predložil zoznam jednotlivých žiadostí, ktoré Ministerstvo spravodlivosti SR potvrdilo. V konaní viackrát označil dôkaz, ktorý žiada vykonať a to oboznámenie sa s príslušným spisom Ministerstva

spravodlivosti SR, jemu podanej žiadosti o predbežné prerokovanie. Súd v tejto veci nevykonal žiadne dokazovanie resp. nevykonal dokazovanie zákonným spôsobom. Žalobca zastával názor, že v naplnení pojmu predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dôjde už samotným podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V danom prípade bola žiadosť jednoznačne podaná, čo potvrdzuje aj žalovaný v obsahu svojich podaní. Zároveň zdôraznil, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Podľa jeho názoru okolnosť, že krajský súd nevzhladol k označenej skutočnosti t.j. dôvod na vylúčenie sudcu nič nemení na tom, že v očiach žalobcu a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu.

Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1,3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa nemožno považovať za správne, ak vychádza z názoru, že síce žalobca požiadal žalovaného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, uvedené podanie však nespĺňa náležitosti žiadosti o náhradu škody podľa § 15,16 a 17 zák. č. 514/2003 Z. z. a teda mu nevzniklo právo uplatniť do 31.12.2012 nárok na náhradu škody na súde.

Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

Podľa § 16 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 16 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. každý je povinný bez zbytočného odkladu na požiadanie príslušného orgánu, ktorý koná v mene štátu, písomne oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie nároku.

Podľa § 17 ods. 5 zák. č. 514/2003 Z. z. žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a pri uplatnení nároku na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku úhrady podľa odsekov 1 a 2.

Predbežné prejednanie nároku na náhradu škody nesprávnym úradným postupom u príslušného orgánu je jednaním medzi poškodeným účastníkom na strane jednej a štátom zastupovaným príslušným ústredným orgánom na strane druhej, ktoré má cieľ dosiahnuť zmierčie vyriešenie veci. V zákone č. 514/2003 Z. z. nie je ustanovenie, ktoré by spôsob tohto prejednania upravovalo alebo odkazovalo v tomto smere na iný predpis. Z ustanovení štvrtej časti zákona č. 514/2003 Z. z. je možno výkladom vyvodit', že zákonodarca inštitútom predbežného prejednania nároku upravil neformálny postup príslušného orgánu, ktorý buď požadovaný nárok uspokojí a náhradu poskytne, alebo nie. Možno teda povedať, že ide o jednanie neformálneho rázu, ktoré v kladnom prípade končí spravidla dohodou, podľa ktorej dochádza buď k úplnému alebo aspoň čiastočnému uspokojeniu nároku. Faktické uspokojenie alebo neuspokojenie nároku príslušným orgánom štátnej správy je výsledkom procesu, pri ktorom tento orgán hodnotí žiadosť samú a k nej pripojené doklady a je teda výsledkom rozhodovacieho procesu. Zo znenia ust. § 16 ods. 1 v spojení s ust. § 15 ods. 1 treba vyvodit', že príslušný orgán neprejednáva predbežný nárok na náhradu škody v konaní podľa ust. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a nevydáva o tom rozhodnutie, ale ako bolo uvedené, v stanovenej lehote nárok buď uspokojí alebo neuspokojí.

Zákonná požiadavka na predbežné prejednanie nároku na náhradu škody u príslušného orgánu je síce obligatórnou podmienkou pre uplatnenie tohto nároku na súde, lebo poškodený sa môže so svojím nárokom obrátiť na súd iba vtedy, ak do šiestich mesiacov odo dňa uplatnenia nebol jeho nárok príslušným orgánom plne uspokojený, ide však o podmienku procesnoprávnu, ktorej nedostatok má

iba procesné dôsledky a teda nemôže byť dôvodom pre zamietnutie žaloby z vecného hľadiska alebo pre zastavenie konania. Preto ak bol nárok na náhradu škody uplatnený na súde bez predbežného prejednanja príslušného orgánu, ide o odstrániteľný nedostatok podmienky konania v zmysle ustanovení § 103 a § 104 O.s.p. a na mieste je postup podľa § 104 ods. 2 O.s.p., ktorý v prípade neodstránenia tohto nedostatku vedie k zastaveniu konania. Súdne konanie preto prichádza do úvahy v prípadoch, kedy predbežné prejednanie nevedlo k uspokojeniu nároku, prípadne kedy bol na jeho základe nárok uspokojený len čiastočne.

V prejednávanej veci z obsahu žalobného návrhu je zrejmé, že žalobca v konaní uplatnil nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Michalovce v exekučnom konaní vedenom proti povinnej E. U.. Za nesprávny úradný postup žalobca označil postup Okresného súdu Michalovce ako exekučného súdu, ktorý v rozpore s ust. § 44 ods. 7, 8 Exekučného poriadku nerozhodol o zmene súdneho exekútora v lehote do 30 dní od doručenia návrhu oprávneného na zmenu súdneho exekútora. Vzhľadom na to, že žalobca v konaní uplatnil nárok na náhradu škody proti štátu, správne postupoval súd prvého stupňa, ak sa zaoberal tým, či žalobcom uplatnený nárok bol vopred predbežne prerokovaný na základe písomnej žiadosti príslušným orgánom (§ 15 ods. 1). Súd správne vychádzal zo zhodných tvrdení účastníkov, že žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti ako príslušný orgán písomnými podaniami o predbežné prerokovanie nároku na náhrady škody, uvedené skutkové zistenia však nesprávne právne posúdil ak dospel k záveru, že žiadosti nespĺňali všetky náležitosti podľa § 15,16 a 17 a preto mu nevzniklo právo uplatniť nároky na náhradu škody na súde a že návrh na začatie konania, podaný na súd žalobcom 27.9.2012 je potrebné považovať za žiadosť o predbežné prerokovanie jeho nároku.

Ako bolo uvedené inštitút predbežného prejednanja nároku je iba neformálnym postupom príslušného orgánu, ktorý rozhoduje iba predbežne o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody. V rámci tohto procesu tento orgán hodnotí žiadosť a k nej pripojené doklady, výsledkom ktorého je faktické uspokojenie alebo neuspokojenie nároku, keďže príslušný orgán poškodeným predbežne uplatnený nárok neprejednáva v konaní podľa zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Z uvedeného dôvodu teda príslušný orgán nemá ani povinnosť vyzývať poškodeného na odstraňovanie prípadných väd žiadosti a pokiaľ na odstránenie väd podania poškodeného aj vyzve a tento v lehote ním určenej vady neodstráni, nemá to za následok skutočnosť, že k predbežnému prejednaniu uplatneného nároku na náhradu škody nedošlo (a teda dôvodom pre zastavenie konania) ale bol by to iba stále dôvod pre neuspokojenie uplatneného nároku poškodeným v rámci predbežného prejednanja.

Preto ak Ministerstvo spravodlivosti SR v prejednávanej veci ako príslušný orgán v rámci predbežného prejednanja nároku žalobcu na náhradu škody bolo toho názoru, že žalobcom uplatnená žiadosť nemala potrebné náležitosti pre priznanie mu nároku na náhradu škody, bola výsledkom tohto zistenia skutočnosť, že nedošlo k uspokojeniu ním uplatneného nároku na náhradu škody a nie to, že žalobca ako poškodený nepožiadal písomne o predbežné prejednanie nároku. Z tohto pohľadu za nesprávny treba považovať záver súdu prvého stupňa, že ust. § 16 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. vylučuje, aby mohla oprávnená osoba uplatniť nárok na súde aj za predpokladu, že by podala na príslušnom orgáne neúplný alebo nepreskúmateľný návrh a teda, že nebola splnená zákonná podmienka, že príslušný orgán neuspokojil nárok na náhradu škody. Podanie neúplného alebo nepreskúmateľného návrhu na príslušnom orgáne ohľadom predbežného prejednanja nároku na náhradu škody má iba za následok faktické neuspokojenie nároku poškodeného.

Navyše je potrebné uviesť, že v prejednávanej veci žalobca v konaní uplatnil nároky na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť postupom Okresného súdu Michalovce v exekučnej veci proti povinnej E. U.. Súd síce konštatuje, že žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, uvedená žiadosť však nie je súčasťou spisu v prejednávanej veci (je pripojená len náhodne vybraná žiadosť, ktorú súdu doručilo Ministerstvo spravodlivosti SR ako prílohu k svojmu písomnému vyjadreniu), i napriek tomu ju súd hodnotil a dospel k záveru, že nemá náležitosti podľa § 15,16 a 17 zák. č. 514/2003 Z. z.. V tejto časti je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné, lebo z dôvodov napadnutého rozhodnutia nevyplýva, na základe akých vykonaných dôkazov dospel súd k záveru o tom, že žiadosť nemá potrebné náležitosti.

Vo vzťahu k náležitostiam písomnej žiadosti na prerokovanie nároku poškodeného na náhradu škody je potrebné uviesť, že za správny nemožno považovať záver súdu, že prípadné podania žalobcu

o predbežné prejednanie nároku nespĺňajú náležitosti o náhradu škody podľa § 15,16 a 17 zák. č. 514/2003 Z.z..

Z citovaného ust. § 15 ods. 1 je zrejmé, že nárok poškodeného na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je možné prejednať u príslušného orgánu iba na základe písomnej žiadosti poškodeného. Z uvedeného ustanovenia ani z ust. § 16 nevyplýva, aké náležitosti má písomná žiadosť obsahovať. Iba z ust. § 17 ods. 5 vyplýva, že musí obsahovať požadovanú výšku škody, prípadne nemajetkovej ujmy. Je však nesporné, že z povahy vecí - uplatnenej náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom - vyplýva, že musí obsahovať označenie konania, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu, označenie orgánu, ktorý sa dopustil nesprávneho úradného postupu, nesprávny úradný postup musí byť konkretizovaný a musí byť presne pomenovaná činnosť, ktorá bola v rozpore s ustanoveniami konkrétneho zákona a je potrebné tiež uviesť požadovanú výšku náhrady. Z citovaných zákonných ustanovení nemožno vyvodiť, aby písomná žiadosť poškodeného mala spĺňať náležitosti podľa § 79 ods. 1 O.s.p. ako sa nesprávne domnieva súd prvého stupňa.

Obsahom spisu v prejednávanej veci je aj žalovanou predložená fotokópia náhodne vybratej žiadosti žalobcu zo dňa 23.4.2012 o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Zo žiadosti je zrejmé, že žalobca uvedeným podaním požiadal Ministerstvo spravodlivosti ako príslušný orgán o predbežné prejednanie jeho nároku na náhradu škody, spočívajúcej v nesprávnom úradnom postupe Okresného súdu Humenné v exekučnom konaní, v ktorom vystupoval ako oprávnený proti povinnej R. P., nar. XX.X.XXXX, vedenej u súdneho exekútora pod číslom EX 10816/2009. V žiadosti žalobca uviedol, že Okresný súd Humenné ako exekučný súd sa dopustil nesprávneho úradného postupu, ak nerozhodol o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v lehote do 15 dní od doručenia žiadosti a o tejto rozhodol až dňa 11.10.2010 teda po viac ako 15 mesiacoch. Zo žiadosti taktiež vyplýva, že žalobca ako poškodený uviedol aj požadovanú výšku náhrady v sume 955,-eur.

Odvolací súd je preto toho názoru, že takto formulovaná žiadosť žalobcu o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody spĺňa požiadavky na riadne uplatnenie písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prejednanie nároku, lebo z tejto žiadosti je zrejmé, v ktorom konaní došlo k nesprávnemu úradnému postupu s uvedením orgánu, ktorý sa nesprávneho úradného postupu mal dopustiť (exekučné konanie vo veci oprávneného Pohotovosť s.r.o. Bratislava proti povinnej R. P., vedenej na Okresnom súde Humenné), nesprávny úradný postup bol konkretizovaný a bola presne pomenovaná činnosť, ktorá bola v rozpore s ustanoveniami konkrétneho zákona (nerozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia v lehote 15 dní podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku) a bola uvedená aj požadovaná výška náhrady v sume 955,-eur.

Na základe uvedeného preto možno konštatovať, že nárok žalobcu ako poškodeného bol vopred predbežne prerokovaný na základe písomnej žiadosti príslušným orgánom - Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti nedošlo k uspokojeniu jeho nároku na náhradu škody, preto žalobca sa môže domáhať uspokojenia svojho nároku na súde (§ 16 ods. 1). V tejto časti preto považuje odvolací súd odvolanie žalobcu za dôvodné.

Súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho ani nezisťoval rozhodujúce skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu škody a svojím postupom mu odňal možnosť konať pred súdom, ak konanie zastavil. Preto odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ ods. 2 O.s.p. zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa vychádzať z názoru odvolacieho súdu vysloveným v tomto zrušujúcom uznesení, že bola splnená podmienka predbežného prejednania nároku žalobcu na náhradu škody príslušným orgánom a následne posúdi dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.